

1944, august 28. [Londýn.] — Intimát II. odboru čs. MNO s odpovědou čs. ministra NO gen. S. Ingra na situačné zprávy zo Slovenska, zaslanou rádiotelegraficky pplk. J. Golianovi na Slovensko.¹

Ley:

K Vaším depeším ze dne 25. a 26. srpna 1944:²

Bojové vystoupení je bezpodmínečně nutné. Rozhodnutí mezi oběma variantami, t. j. buď se probojovat k ruské armádě nebo provést obranu na místě s těžištěm ve středním Slovensku, nelze učinit odtud z Londýna. Neznám přesnou situaci, zejména ne vzdálenost fronty, sílu, hustotu a hodnotu německých vojsk před úsekem slovenských divizí. Nemohu dnes říci, jaká bude kooperace v tomto případě s vojsky sovětskými.

Varianta první, t. j. probojovat se k ruské armádě, je ovšem aktivnější, a proto působivější. Proto je nutno jí dát přednost v předpokladu, že má vyhlídky na úspěch.

V případě, že takových vyhlídek není, bude nutno se spokojit s obranou na místě s těžištěm ve středním Slovensku. Soustředění všech zápolních útvarů, jejich zesílení jednotkami polními a úzká spolupráce a koordinace akcí s jednotkami partyzánskými dávají možnost dlouhého a účinného odporu. V tomto případě bude ovšem žádoucí zahrnouti do operačního prostoru i příslušný úsek košicko-bohumínské dráhy.

Informuji současně sovětské vrchní velení a činím dotaz ohledně možnosti a způsobu kooperace sovětských vojsk.

Hlaste ihned, pro kterou variantu jste se rozhodli.

Za všech okolností udržujte s námi spojení.

Ingr.³

VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/4. Originál. Strojopisný priepis.

¹ Odpis tejto Ingrovej depeše v slovenskej reči (SÚA Praha, b S 40-3/5—6, zprávy Vitovi a Leyovi) je datovaný 26. 8. 1944. Vzhľadom na datovanie intimátu II. odboru možno s istotou tvrdiť, že zpráva nebola odoslaná na Slovensko neskoršie ako 27. augusta.

² Porov. dokument čís. 160 z 28. 8. 1944.

³ K intimátu tejto Ingrovej depeše, odoslanému čs. ministerstvu zahraničných vecí (čj. MNO 663 taj. — II. odbor 1944), bol pripojený odkaz prezidenta Beneša, odoslaný rádiotelegraficky na Slovensko. Odkaz znie: „Od presidenta republiky Vám předávám tento jeho velmi důrazný politický vzkaz:

Tato příležitost je poslední okamžik, abyste smyli všechno to, co quislingovská vláda a t. zv. samostatné Slovensko proti Spojencům napáchala. Bude to mít dalekosáhlé důsledky pro Slovensko a budoucí Československou republiku, jestliže vypnete všechny síly a budete se nebojácně a do všech důsledků bránit vojenskou mocí ve stálém spojení s námi.

Vezměte v úvahu co dělají nyní Rumuni v situaci tak neobyčejně těžké a jak to jejich státu po této válce pomůže.

Prezident opakuje a zdůrazňuje ještě jednou:

Nenechte se za žádnou cenu obsadit bez boje, at již přijde v úvahu eventualita útočná nebo obranná.“ (SÚA Praha. A 1-47-1/6.)

V odpisoch depeší Londýn—Slovensko nachádzame tento odkaz ešte raz, a to vo zväzku fotokópií zpráw odoslaných Otovi. Toto slovenské znenie Benešovho stanoviska je datované 21. augusta 1944 a začína takto: „Ley: Táto príležitost je posledný okamžik...“ (SÚA Praha, b S 40-3/103—104, zprávy odoslané Otovi.) Datovanie 21. 8. 1944 sa nám zdá byť problematické, podľa obsahu odkazu by sme dali prednosť datovaniu 26. augusta (poznámka o Rumunoch, stanovisko o eventualite útočnej alebo obrannej, čo vyzerá výslovne ako odpoveď na Golianov dopyt). Zatiaľ čo Ingrovo stanovisko bolo odoslané rádiostanicou Vít, Benešov odkaz dal Ingr poslať prostredníctvom rádiostanice Oto. Odpis rádiogramu s Benešovým odkazom v SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada po česky je totožný s uvedeným slovenským odpisom a je označený ako „Zpráva odeslaná na Slovensko dne 21. srpna 1944“.